

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№3

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
MART

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, mart.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

KORXONALARDA ICHKI AUDIT TIZIMINING BOSHQARUV QARORLARI QABUL QILISHDAGI O'RNI	24
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGI VA SOLIQ TUSHUMLARI DINAMIKASI: O'ZBEKISTON MISOLIDA ILMIY TAHLIL	30
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI KELITIRIB CHIQUARUVCHI ASOSIY OMILLAR HAMDA IQTISODIYOTGA TA'SIRI	37
Toxtabayev Oybek Odilovich	
QISHLOQ XO'JALIGI OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV	42
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTON GLOBAL-IQTISODIY RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNI	48
Kuvatova Oliya Sheraliyevna	
QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY MOHIYATI VA ULARNI KAPITAL BOZORI INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	54
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
IQTISODIY ISLOHOTLAR DAVRIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING OMILLARI	61
Yangiboyev F.B.	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI ERTA ANIQLASH VA BOSHQARISHNING INTEGRATSIYALASHGAN RISK-INDEKS MODEL I	68
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich, Rajabov Shoxrux Suvon o'g'li	
RUX VA QO'RG'OSHINNI SELEKTIV AJRATIB OLISHNI KOMBINATSIYALASH TEXNOLOGIYASI VA NAZARIYASI.....	74
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Haqberdiyev Dilshod Qodir o'g'li	
UY-JOY QURILISHI HAJMINI UZOQ MUDDATLI PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	81
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
O'ZBEKISTONDA BOG'DORCHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA IQLIM VA TABIIY OFATLAR NATIJASIDA YETKAZILDAN TALOFATLARNI DAVLAT TOMONIDAN KOMPENSATSIYA QILISH MEXANIZMI.....	85
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH MEXANIZMLARI.....	90
Abdug'aniyev Uchqun Habibulla o'g'li	
O'ZBEKISTON QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA TENDENSIYALARI	96
Musaeva Aynura Abayxolievna	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF SOCIAL INFRASTRUCTURE TRANSFORMATION IN THE CONTEMPORARY ENVIRONMENT.....	104
Normurodov Khusan Eshmakhmatovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSION FAOLIGINI BAHOLASH YO'LLARI	108
Begamov S.X.	
DEBITORLIK QARZLARINING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI	112
Normatova Gulmira Xayrullaevna	

SOLIQLARNI PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH AMALIYOTI TAHLILI.....	118
Ergashov Jamshid Ashurovich	
MEHNAT XARAJATLARI HISOB: NAZARIY ASOSLAR, USULLAR VA BOSHQARUVDAGI AHAMIYATI.....	126
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
KORPORATIV XIZMATLARNING BANK FOYDASIGA TA'SIRI: KOMISSION VA FOIZLI DAROMADLAR TAHLILI	131
Qurbonov Abror Abdullayevich	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILY MEXANIZMLARI.....	136
Djamalov G'ofir Oribjanovich	
OCHIQLIK INDEKSI VA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH SAMARADORLIGI: O'ZBEKISTON TAJRIBASINING INSTITUTSIONAL TAHLILI	144
Diilshod Pulatov, Uchqun Abdug'aniyev	
DUNYO SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIVAVIY HOLATI VA NATIJALARI TAHLILI.....	153
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	160
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
QURILISH TASHKILOTLARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI	164
Muxibova Guli Yarkinovna, Sharifxodjayeva Odina Ulug'bek qizi	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARINING TA'LIM JARAYONIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	168
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
IJTIMOYIY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI: XALQARO TAJRIBA VA INSTITUSIONAL YONDASHUVLAR.....	173
Bafoyev Farrux Jo'raqulovich	
KORXONALARDA AI-DRIVEN "DECISION SUPPORT SYSTEMS" (DSS)NI JORIY ETISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Mardanova Ra'no	
STRENGTHENING THE FINANCING OF FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN THROUGH BANK CREDIT	186
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Ibadullaeva Asal Ulugbek qizi	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA DAVLAT BOSHQARUV TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH	192
Aytmuratov Qutlimurat Jalgasovich	
ATTRACTING INVESTMENTS FROM FINANCIAL MARKETS AND FACTORS INFLUENCING THE INCREASE OF THEIR ATTRACTIVENESS	196
Kholov Sherali Akhrorboyevich	
MARKAZIY OSIYODA TRANSCHEGARAVIY SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA ADOLATLI TAQSIMLASHNING NAZARIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	200
Matkarimov Mansur	
XALQARO XIZMATLAR SAVDOSIDA TIBBIY TURIZMNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	206
Farxodova Shohnoz Umidbek qizi	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI	213
Ibroximov Iloxomjon Shavkatjon o'g'li	
SANOAT KORXONALARINI IQTISODIY FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	219
Tillayeva Barno Ramiztdinovna	
NOTIJORAT TASHKILOTLAR FAOLIYATIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI VA AUDITORLIK HISOBOTLARINING O'ZIGA XOSLIGI.....	224
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	

ЦИФРОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ РЕИНТЕГРАЦИИ ВОЗВРАЩАЮЩИХСЯ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ: МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРАКТИКА И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ КЫРГЫЗСТАНА.....	230
<i>Амантурова Дилбара Кыдыкбековна</i>	
РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ.....	237
<i>Асрарова М.У.</i>	
О СКОРИНГОВЫХ МЕТОДАХ ЭКСПРЕСС-АНАЛИЗА ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	242
<i>Ирмухамедова Муслима Дилшодовна</i>	
UY-JOY QURILISHIDA ESKROU MEKANIZMLARINI JORIY ETISH ORQALI INVESTITSION XAVFSIZLIK VA MOLIVAVIY SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH	247
<i>Karimov Inomjon Ortikbaevich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI	254
<i>Kamoliddinov Ilhomjon Muxammadjonovich, Kobilov Murod Vakkosovich</i>	
TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOLIVAVIY BARQARORLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	259
<i>Axmedov Toxirjon Xasanjon o'g'li</i>	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ENERGETIKA VA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINING ROLI	264
<i>Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li</i>	
TIJORAT BANKLARIDA KOMPLAENS-NAZORAT TIZIMI ORQALI RISKLARNI SAMARALI BOSHQARISH	270
<i>Fayziyev Sherzod Djunaydilloyevich</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ РИСКАМИ И СТРАХОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ОПЕРАЦИЙ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКИНГА В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ.....	275
<i>Бахтиёров Худайберган Хамдам угли</i>	
DOIMIY BO'LMAGAN KUCH TA'SIRIDA DEFORMATSIYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ MODEL ISHLAB CHIQRISH VA SONLI TAHLIL QILISH.....	282
<i>Ahmadov Ilhom Aktam o'g'li, Isomova Sabohat Islom qizi</i>	
YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF STRUCTURAL ECONOMIC TRANSFORMATION IN UZBEKISTAN.....	290
<i>Isakjanova Saboxat Muhamedovna</i>	
МОДЕЛИРОВАНИЕ САМОВОЗБУЖДЕНИЕ НЕЯВНОПОЛЮСНОГО СИНХРОННОГО ГЕНЕРАТОРА ПРОДОЛЬНО-ПОПЕРЕЧНОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ	298
<i>Пирматов Нурали Бердиёрович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Бердиёров Улугбек Нурали угли, Бердиёров Улмасбек Нурали угли</i>	
YURTIMIZDAGI EKOLOGIK SOF YOG'OCH MATERIALLARIDAN TAYYORLANGAN ORAYOPMA KONSTRUKSIYALARINING CHO'ZILISHGA QARSHILIGI	305
<i>Yunusaliyev Elmurod Muhammadyaqubovich, Toshpulatov Ilhomjon Baxtiyorovich</i>	
AYDAR-ARNASOY KO'LLAR TIZIMINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA ZAMONAVIY EKOLOGIK MUAMMOLARI	311
<i>Aminov Hamza Husanovich, Madrimov Rajabboy Masharipovich, Xamdullayeva Aziza Baxtiyor qizi</i>	
EXPLAINABLE AI YORDAMIDA SOC UCHUN TUSHUNTIRILADIGAN KIBERXAVF ANIQLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQRISH	318
<i>N.N. Jo'rayev, A.Sh. Juraboyev</i>	
QUYOSH FOTOELEKTRIK MODULLARINI SUV YORDAMIDA TOZALASH VA SOVITISH USULLARI TAHLILI	324
<i>Ibragimov Umidjon Hikmatullayevich, Qodirov Jobir Ro'zimatovich, Izomov Shahzod Niyoz o'g'li, To'yurodov Quvonchbek Sherzod o'g'li</i>	

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING QURILISH SOHASIGA INTEGRATSIYASI: ILG'OR XALQARO TAJRIBA	332
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna	
ФАКТОРЫ НАЛОГОВОЙ КУЛЬТУРЫ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СОБИРАЕМОСТЬ НАЛОГОВ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ	339
Хакимова Ситора Ильёсжон кизи, Муталова Дилором Махамаджановна	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ЭКСПЕРТНОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ	345
Л.А. Кадырова, Б. Н. Эгамов	
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASIDA SUG'URTA BOZORINING TUZILISHI TAHLILI	350
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQALARDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MASALALARI	358
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
KONTEYNERLI TASHUVLARNING JORIY HOLATI, MAVJUD MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	366
Samatov G'affor Alloqulovich, Xolmatov Bekzod Nurmatovich, Toxirov Maxmudjon Murodjon o'g'li, Absattarov Isomiddin Xotam o'g'li	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH OMILLARI BO'YICHA NOMUVOFIQLIKNI ANIQLASH VA BARTARAF ETISH MEXANIZMI	381
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR	386
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliiddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
SIFATLI TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH VA AHOLIGA QAMROVNI TA'MINLASHDA BOSHQARUV QARORLARINING AHAMIYATI	391
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARIDA GIPERPARAMETRLARNI MATEMATIK OPTIMALLASHTIRISH USULLARI	396
Husan Arziqulov Normurod o'g'li	
ENHANCING THE SERVICE SECTOR AS A MEANS OF CREATING EMPLOYMENT IN TOURISM INFRASTRUCTURE	401
Zarikeev Rasul Polatovich	
EXPANDING BANK CREDIT OPPORTUNITIES FOR FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN	406
Isakov Janabay Yakipbaevich	
BANKS' BROKERAGE AND ADVISORY SERVICES IN FACILITATING SECURITIES TRANSACTIONS AND IMPROVING MARKET LIQUIDITY	412
Isakov Isobek Janabay uli	
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ	416
Ибрагимов Мансур Ахметович	
ОПТИМИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРОВАЙДЕРОВ В УСЛОВИЯХ ПОСТРОЕНИЯ НОВЫХ ЦЕПЕЙ ПОСТАВОК	421
Маннапова Феруза Фахриддин кызы	
ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASIDA ISLOM MOLIYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH VA INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	428
Isroilov Obid Olimjonovich	
OZIQ-OVQAT BOZORI KON'YUNKTURASINI BAHOLASHDA KO'P OMILLI REGRESSIYA MODELINING SAMARADORLIGI	433
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich	

AHOLI TURMUSH TARZINI YAXSHILASHNING ISTIQBOLLARI.....	438
Djuraeva Dildora Sobirjonovna	
ZAMONAVIY MOLIYAVIY INFRATUZILMANING INSTITUSIONAL ASOSLARI: TO'LOV TIZIMLARI NAZARIYASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	441
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI MENEJMENT VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	449
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
CORPORATE GOVERNANCE, FDI, AND URBANIZATION IN THE GREEN ECONOMIC TRANSFORMATION OF UZBEKISTAN	454
Ablaeva Valentina	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND MICRO-ENTERPRISE DEVELOPMENT	460
Dilafuz Kuchkorova	
LEGIRLANGAN PO'LATLARDAN TAYYORLANGAN PROKATLASH JO'VALARINI CHIDAMLILIGINI OSHIRISH UCHUN TERMIK PUXTALASH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	466
Saydumarov Botir Muradovich, Berdiyev Darob Murotovich, Tashmatov Ravshan Qobilovich	
SHAMOL TURBINASINING IKKI TOMONLAMA TA'MINLANADIGAN ASINXRON GENERATORI O'TKINCHI JARAYONLARINING TAHLILI	471
Bekishev Allabergen Yergashevich, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Yunusov Obidxon Abdivait o'g'li, Jo'rayev Doston Majid o'g'li	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	479
Babaxanova Dildora Rustamovna	
RAQOBAT USTUNLIGIGA ERISHISHDA ZAMONAVIY MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	485
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
JAMOAT AHAMIYATIGA EGA TASHKILOTLAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARI, ULARNING MOLIYAVIY HISOBOTLARI VA AUDITIGA QO'YILADIGAN TALABLAR.....	490
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
EFFICIENCY OF IMPROVING THE IT SERVICES EXPORT	494
Uzakov Ortik Shaymardanovich	
CHORVACHILIKDA ILK VETERINARIYA XIZMATI TARIXI: QADIMGI O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	499
Sayfudinova Djamila Badridinovna	
AHOLINI IJTIMOYIY HIMOYALASH TIZIMINI BOSHQARISHGA BAG'ISHLANGAN DASTLABKI ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI VA ULARNING TAHLILI	503
Xamroyev Anvar Ashurovich	
AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI HAMDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AFZALLIKLARI.....	508
A.A.Abdvoxidov	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIYAVIY HOLATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	518
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
PERFORMANCE APPRAISAL FAIRNESS AND EMPLOYEE OUTCOMES IN UZBEKISTAN'S EDUCATIONAL INSTITUTIONS: A QUANTITATIVE INVESTIGATION	525
Farida Nishanova	
SANOAT KORXONALARIDA SIFAT BOSHQARUVI TIZIMLARINING ISHLAB CHIQRISH JARAYONIGA TA'SIRI	535
O'.M. Baytanov	

DIGITAL METHODS FOR MONITORING HAND HYGIENE AND AUTOMATIC NAIL SEGMENTATION USING COMPUTER VISION TECHNOLOGIES	540
<i>Shavkat Shukhratovich Azimov, Temurbek Zokir Ugli Daminov, Durdona Nurjonovna Rasulova, Dilorom Umrzakovna Nalibaeva</i>	
MATLAB-BASED OPTIMIZATION OF METHANE FEED INTAKE IN A GTL PLANT FOR SYNTHETIC FUEL PRODUCTION.....	545
<i>U.T. Beshimov, U.R. Azamatov, A.G. Makhsumov, E.E. Mashaev</i>	
НЕОБХОДИМОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОПТИМАЛЬНОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО ВЛОЖЕНИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ	554
<i>Зайналов Ж.П., Абдуллаева С.Ш., Нурмухамедов А.М.</i>	
INFORMATIKA FANINI O'QITISHDA ONLAYN TEST VA AVTOMATIK BAHOLASH TIZIMLARI: INNOVATSION METODLAR, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA DOLZARB MUAMMOLAR TAHLILI.....	561
<i>Nasriddinov Zaynobbiddin Xusniddin o'g'li, Sayidov Nozimjon Abdulnosirovich</i>	
SERVOMOTORLARNING XARAKTERISTIKALARI	565
<i>Pirmatov Nurali Berdiyarovich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li</i>	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI BOSHQARISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	572
<i>O'rinov Komiljon Kozimovich</i>	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHDA SIFAT NAZORATINI OSHIRISHNI RAQAMLASHTIRISH YO'LLARI.....	576
<i>Meliyev X.T.</i>	
INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF FATS AND OILS REMOVAL FROM WASTEWATER GENERATED BY PUBLIC CATERING ENTERPRISES	585
<i>Durdona Obutjonova, Xayrullo Ibroximov, Ahmadjon Ibadullaev, Umar Chorshanbiev, Babaev Askar</i>	
INSON KAPITALINING IQTISODIY MAZMUNI, UNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA O'ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	591
<i>Ismailova Gulruh Faxriddinovna</i>	
HUDUDLARDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI.....	596
<i>Azlarova Mushtariybegim Abror qizi</i>	
NORASMIY BANDLIK VA DAROMADLARNI SOLIQQA TORTISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH TAHLILI	600
<i>Bozorova Ozoda Raximovna</i>	
DAVLAT KORXONALARINI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) ORQALI XUSUSIYLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI ("UZAUTO MOTORS" VA "O'ZBEKTELEKOM" AJ MISOLIDA).....	605
<i>Razikov Ulug'bek Zaripovich</i>	
QURILISHDA INNOVATSION FAOLIYAT TUSHUNCHASI VA TURLARI	611
<i>B.K.Abdusamatov, I.A.Yusupov</i>	
ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДОВ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ПОДВИЖНЫХ ПЕСКОВ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАЩИТНЫХ ЛЕСНЫХ ПОЛОС ВДОЛЬ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ	615
<i>Лесов Кувандык Сагинович, Хуршида Абдимуминовна</i>	
SURXONDARYO VILOYATI TUMANLARIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH OMILLARI.....	621
<i>Qosimova Nodira Saidovna</i>	
QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA RENTABELLIKNI OSHIRISH STRATEGIYALARI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA).....	627
<i>Sanjarbek Sotvoldiyev Dilshodbek o'g'li, Qodirov Zohidjon Eraliyevich</i>	

YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATI TEKSHIRUVLARIGA OID ILMIY TALQINLARNING TAHLILI.....	632
Qo'shaqov Asrorjon Nematjonovich	
QUYOSH ISSIQXONALARIDA QUYOSH ENERGETIK QURILMALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA TEXNIK YECHIMLARI	640
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
IT-KORXONALARIDA INVESTITSIYA VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI TAHLILI.....	648
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN LOYIHALAR TAHLILI	655
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПОДОТРАСЛЕЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА.....	666
Уролова Севара Бехзод кизи	
MAHALLIY BUDJETLARNI SHAKLLANTIRISH VA TAQSIMLASH JARAYONIDA FUQAROLAR ISHTIROKI: SO'ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL	672
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna	
TRANSPORT SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH: XORIJIY TAJRIBA.....	677
Mirzayeva Dildora Inomovna, Alijonov Ahadjon Hasanboy o'g'li	
BOSHQARUV ETIKASINING ZAMONAVIY BIZNESDA TUTGAN O'RNI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	686
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI INNOVATSION-TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'NALISHLARI	694
Sh.A.Sultonov	
MINTAQAVIY INVESTITSION SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELLARINING ROLI	700
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
MASHINASOZLIKDA DETALLARNI SARALAB YIG'ISHNING AFZALLIGI VA AHAMIYATI	705
Baxramov Faxridin Xuzriddinovich, Abdixamidov Nurbek Ural o'g'li, Abdullayev Djura Xudoyorovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕХАНИЗМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ЭСКРОУ-СЧЕТОВ	712
Жаксымуратов Казбек Раджович	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	717
Nurullayev Baxrom Botirovich	
XIZMATLAR SOHASI RIVOJIDA DAROMADLARNING INKLYUZIV O'SISHI, KAMBAG'ALLIK DARAJASI TUSHISHINING MUHIM OMILIDIR.....	724
Saparov Murod Irgashovich	
BOZOR MUNOSABATLARI RIVOJLANISHI SHAROITIDA SOLIQ TIZIMINING DOLZARB MASALALARI.....	728
Umurzak Rajabov	
TIJORAT BANKLARIDA RESURS BAZASI SHAKLLANISHINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	734
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
OLIY TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISH KORXONALARI O'RTASIDAGI INNOVATSION HAMKORLIK	741
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	

QURILISH TARMOG'IDA KICHIK VA YIRIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSION-INNOVATSION MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	744
Axmedova Nilufar Shuxratovna	
КЛЮЧЕВЫЕ ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА ПЕДАГОГА КАК ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....	750
Киличева Феруза Бешимовна	
NEYROPSIXOLINGVISTIKADA INVERSIV GAP KONSTRUKSIYALARINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI	755
Tuyboyeva Shakhnoza	
ROLE OF MODERN MODELS IN REGIONAL PRODUCTION MANAGEMENT	758
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	
HUDUDIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MONITORING TIZIMINING AHAMIYATI.....	761
Karimova Shirin Zoxid qizi	
MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING ILMIIY-NAZARIY ASOSLARI VA ILG'OR XORIJ TAJRIBASI	766
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
QASHQADARYO VILOYATIDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI	773
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
TUSHUM VA DAROMAD HISOBI KATEGORIYALARINI XALQARO MOLIIYAVIIY HISOBOT STANDARTLARI ASOSIDA TAHLILI.....	777
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA TADBIRKORLIKDA XALQARO SAVDO MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARINI SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	783
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
QASHQADARYO VILOYATINING TABIIY TURISTIK RESURSLARI VA ULARNING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI ROLI	790
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
O'ZBEKTELEKOM AK TEXNIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH: DEA CCR MODELII VA MALMQUIST TFP INDEKSI ASOSIDA TAHLIL.....	794
Salimova Husniya Rustamovna	
BIZNES-JARAYONLARNI MODELLASHTIRISHNING MOHIYATI VA ULARNI MOLIIYAVIIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLAR ORASIDAGI BOG'LIQLIK.....	800
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
XORIIY TURISTLAR UCHUN KREATIV VA JOZIBADOR TURIZM MAHSULOTLARINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	805
Abdurasulov Shavqiddin Erkin o'g'li	
XALQARO MOLIIYA INSTITUTLARI MOLIIYAVIIY RESURSLARINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI LOYIHALARDAGI ROLI VA SAMARADORLIGI	811
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
IQTISODIY O'SISH VA ISHSIZLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING NAZARIY MODELLARI	818
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA XORIIY INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA MOLIIYAVIIY DASTAKLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	822
Ibragimov G'anjion G'ayratovich	
МЕТОДОЛОГИЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОДУКЦИИ ВИНОГРАДНОЙ ОТРАСЛИ.....	829
Сапаев Д.Х.	

SABZAVOT EKISHDA TUPROQNING FIZIK-MEXANIK XUSUSIYATLARI	835
Ravshanov Hamraqu l Amirqulovich, Aliqulova Sevara Muxiddinovna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI LOYIHAVIY MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	839
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
O'ZBEKISTON HUDUDLARINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING ROLINI YANADA KUCHAYTIRISH YO'NALISHLARI	844
Bekchanov Davron Masharipovich	
TOG'LI SHAROITLARDI AVTOGREYDERLARNING YOQILG'I SARFIGA TA'SIR QILUVCHI FAKTORLAR	848
Sarmonov Azizbek Xoshimjonovich, Abdukarimova Shoxsanam Murodjon qizi	
JAHON AMALIYOTIDA TASHQI SAVDO SIYOSATINI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI VA ILG'OR TAJRIBALAR	855
G'iyosov Ilhom Karimovich, Toxirova Risolat Abdushukur qizi	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY BANK XIZMATLARINI TATBIQ QILISH IMKONIYATLARIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR	862
Absamatov Asqar Ergashovich	
ALOQA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARINI ASOSIY YO'NALISHLARI	868
Nazarov Sanjar Nasridinovich	
RAQAMLI MEXANIZMLAR ASOSIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	873
Abdiyev Alimardon Chorshanbiyevich, Shamsiyeva Ruksora Nasirovna	
MAMLAKATIMIZ MAHALLALARIDA TADBIRKORLIK VA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI	876
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA RESURSLARIDAN FOYDALANISHNI MODELLASHTIRISH	880
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
BARQAROR SANOAT VA ESG INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR	884
Turg'unov Jasurbek Alimardon o'g'li	
ОТ ТРАДИЦИОННОГО ПОЛИВА К ТОЧНОМУ ОРОШЕНИЮ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДЫ В ХЛОПКОВОДСТВЕ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	890
Рахимов Олим Хамитович, Гулчехра Салимовна Нарзуллаева	
DIGITAL TECHNOLOGIES AS A KEY DRIVER OF SOCIO-ECONOMIC PROGRESS: A QUANTITATIVE ANALYSIS OF IMPACT TRANSMISSION MECHANISMS	898
Bozorova Irina Jumanazarovna	
RAQOBQT BARDOSHLIKNI OSHIRISHDA MEHMONXONA INNOVATSIYALARINING STRATEGIK AHAMIYATI	904
Usmanova Gulida Valiyevna	
KO'CHMAS MULK QIYMATINI OMMAVIY VAHOLASH UCHUN KOB-B-DUGLAS GIBRID MODELINI QO'LLASH	910
Xushvaqto'v Jasur Shuhrat o'g'li	
САНИТАРНО-ЗАЩИТНАЯ ЗОНА КАК ИНСТРУМЕНТ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ КРУПНОМАСШТАБНЫХ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРОЕКТОВ (НА ПРИМЕРЕ ШЕРАБАДСКОЙ СОЛНЕЧНОЙ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ СТАНЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН)	919
Омандавлатов Сирожиддин Содикович	
ZAHARLI CHIQUINDILARNING ATROF-MUHIT VA INSON SALOMATLIGIGA TA'SIRINI KOMPLEKS VAHOLASH	924
Ruziyeva Iroda Davutovna, Mavlonova Shaxnoza Rahmatovna	

ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ТРАНСПОРТНЫЕ СИСТЕМЫ НА ОСНОВЕ VANET ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ.....	930
<i>Лазарев Амир Пишембаевич, Шахобиддинов Алишер Шопатхиддинович</i>	
STRENGTHENING THE FINANCIAL RESOURCE BASE OF COMMERCIAL BANKS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION.....	938
<i>Dilnoza Xaitboyeva</i>	
SHAHAR INFRATUZILMASIDA NOGIRONLIGI BOR SHAXSLAR UCHUN TO'SIQSIZ MUHITNI TASHKIL ETISHDA XALQARO YONDASHUVLAR	941
<i>Karimova Laziza Jaxongir qizi</i>	
BANK RISKLARINI BOSHQARISHDA RISK-APPETIT TUSHUNCHASI VA UNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI	946
<i>O'ktamova Nozima Narzulla qizi, Mirzaraximova Nurhayot Bahrom qizi</i>	
O'ZBEKISTONDA MILLIY TAOMLARNING TURISTLAR SAYOHAT MOTIVATSIYASIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	950
<i>Turayev Ziyadulla Norsoatovich</i>	
O'ZBEKISTONDA TURIZM TURLARINI TRANSFORMATSIYALASH VA DIVERSIFIKATSIYALASH CHEGARALARINI TIZIMLI TAHLIL ASOSIDA ANIQLASH USLUBIYOTLARI	956
<i>Saidova Dilfuza Abdufattohovna</i>	
ISTE'MOL NARXLARI INDEKSINI HISOBLASHDA KUZATUV QAMROVI, MA'LUMOTLAR MANBALARI VA VAZNLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	964
<i>Ismailova Shaxnoza Uktamovna</i>	
O'ZBEKISTONDA UY-JOY NARXLARI INDEKSINI HISOBLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING INTEGRALLASHGAN MODELII	969
<i>Tog'ayeva Dildora Akramovna</i>	
AUDIT ISHI SIFATINI BAHOLASHDA XALQARO STANDARTLARDAN FOYDALANISH	976
<i>Qo'shmatov Otaxon Qurbonaliyevich</i>	
ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЭЛЕКТРОМОБИЛЕЙ И ЗАРЯДНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА	981
<i>Абдурашидов Искандарбек Журъат угли, Ибрахимов Каримжон Исмаилович, Таджикибаев Абдунаби Абдурахмонович, Абдурашидов Сардор Журъат угли</i>	
STUDY OF THE HYDROLYTIC ACTIVITY OF CELLULASE ENZYME PREPARATIONS ON COTTON FIBER.....	990
<i>Nazarov Kamoljon, Valixodjayeva Ziyoda, Soatov Askarali</i>	
KATTA MA'LUMOTLAR (BIG DATA) VA ULARNING AXBOROT TIZIMLARIDAGI QO'LLANILISHI.....	994
<i>Abdullayev Jahongir Shuxrat o'g'li</i>	
AGRAR SOHADA MOLIYALASHTIRISH TIZIMIDA XUSUSIY INVESTITSIYALAR VA KREDIT O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING AHAMIYATI.....	998
<i>S. J. Yangiboev</i>	
THE ROLE OF SUPERPLASTICIZERS IN REDUCING WATER DEMAND AND ELIMINATING EXTERNAL CURING IN CONCRETE.....	1005
<i>Shakirov Tuygunjon Turgunovich, Umarov Khotamjon Atamjonovich</i>	
ВНЕДРЕНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ	1010
<i>Айтымбетов Султанбек Дуйсенбаевич</i>	
DOLOTA DETALIGA QO'SHIMCHA ISHLOV BERIB RESURSINI OSHIRISH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1016
<i>Qosimov Karimjon, Qodirov Nazirjon Ulug'bekovich, Yusupov Asrorbek Rafiqjon o'g'li</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORT DIVERSIFIKATSIYASINI TA'MINLASHDA RAQAMLI INFRATUZILMANING ROLI.....	1019
<i>Eshpo'latova Hilola Bozorboy qizi</i>	

MICROSOFT ACCESS ASOSIDAGI QAROR QABUL QILISH TIZIMI ORQALI LABORATORIYALARDA “ISO 9001:2015” VA “ISO/IEC 17025:2017” STANDARTLARINI JORIY ETILISH DARAJASINI BAHOLASH	1025
Mamajonov Abduvohid Abduraxmonovich, Abdujabborov Obidjon Oribjon o'g'li	
AGROSANOAT MAJMUASIDA INNOVATSION RIVOJLANISH: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YO'NALISHLAR	1032
Aksakalov Ravshanjon Dolimjonovich	
ENTROPIYA ASOSIDA MA'LUMOTLARNI SIQISH ALGORITMLARINI TAHLIL QILISH	1038
Jovliyeva Dilnoz Mustofa qizi	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA RAQOBAT RAZVEDKASINING KONSEPTUAL MODELI	1043
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
YENGIL AVTOMOBIL UCHUN YONILG'I SARFINI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN ECO-HARAKAT REJIMLARINI NAZARIY ASOSLASH USLUBI	1048
Fattohjonov Bekzod Rasuljon o'g'li, Ro'zimov Sanjarbek Komilovich, Ravshanbekov JaxongirAlisher o'g'li, Muxitdinov Akmal Anvarovich	
AQSHNING ILG'OR TAJRIBASI ASOSIDA IKKIYOQLAMA SOLIQQA TORTISHNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	1058
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich	
IJTIMOY HIMOYA KATEGORIYASINING TRANSFORMATSON RIVOJLANISHI	1067
M.Sh.Raximova	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISH VA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY HAMDA AMALIY ASOSLARI.....	1072
Ibayev Xo'jabek, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
IPAK MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH JARAYONINING TEXNOLOGIK VA SIFAT KO'RSATKICHLARI	1077
Mahmudov Umidjon Bahodir o'g'li , Turdialiyeu Umid Muxtaraliyevich, Sulaymonov Sharifjon Abdumanabovich	
QORAQALPOG'ISTONDA RAQAMLI TADBIRKORLIK EKOTIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA INNOVATSION FAOLIYATNI TAKOMILLASHTIRISH.....	1085
Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH ORQALI HUDUDLARNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	1089
Ibragimova Ma'mura Muxiddinovna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI RIVOJLANTIRISH MODELLARI VA ULARNING AHAMIYATI.....	1094
Abduraimov Dilshod Muratkulovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ КАРАКАЛПАКСТАНА В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ	1098
Оспанова Феруза Базарбаевна	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	1103
Saidrahmatova Zuhraxon Saidazim qizi	
INVESTITSIYA DASTURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI MENEJMENT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARI.....	1107
Axmedova Dilnoza Muzaffarovna	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА РЫНОК ТРУДА В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ, ТЕНДЕНЦИИ И СТРАТЕГИИ АДАПТАЦИИ	1112
Хусайнов Р.Р., Кариева Л.С., Загидулина К.Р.	
KONUSSIMON SHAKLDAGI TIBBIY ENDOPROTEZLAR UCHUN TAYYOR SHAKLGA YAQIN ZAGOTOVKALAR OLIISHNING RESURS TEJAMKOR TEXNOLOGIYASI	1121
Umarova Maxmuda Abdugafarovna, Karabayeva Lola Xasanovna	

KONSOLIDATSIYALASHGAN MOLIYAVIY HISOBOTNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	1125
Mahmudova Nargiza Davlat qizi	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИИ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ	1129
Даниярова Улбосин Куатбаевна	
ASSESSING THE IMPACT OF DIGITAL ECONOMY TECHNOLOGIES ON REGIONAL PRODUCTION, SERVICE SECTOR DEVELOPMENT, AND EMPLOYMENT	1135
Kurbonova Malika Akhmad kizi	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ И ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ВТОРОМУ	1140
Ходжаева Хадия Сулейманова	
IMPROVING INTEREST RATE RISK MANAGEMENT PRACTICES IN COMMERCIAL BANKS AND ITS PRIORITIES	1146
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
KAM QAVATLI TURAR-JOY BINOLARIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA GIPSOKARTON KARKAS DEVORLARINING USTUNLIGI	1151
Mirzaxonova Mexribon Marat qizi, Raxmonova Mahliyoxon Avazjon qizi, Baratova Mushtariybegim O'tkir qizi	
O'ZBEKISTON IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA ENERGIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNI PROGNOZLASHDA ARIMA MODELIDAN FOYDALANISH.....	1159
Kuralbayev Jo'rabek Aybekovich	
IPO ORQALI KAPITAL JALB QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODOLOGIYASI	1163
Mamatmurodov Alisher Saparboyevich	
ВОЗДЕЙСТВИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ НА РАЗВИТИЕ БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ	1172
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
YANGI TITIB-TA'MINLAGICH TA'SIRIDA PAXTANI TITILISH JARAYONINING NAZARIY TAHLIL NATIJALARI	1178
Qurbanbaev Elyor Baxtiyarovich, Sobirov Doniyor Xolmurodovich	
TIJORAT BANKLARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALARI.....	1183
Uralov Shavkat Makhramovich	
INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI MOLIYALASHTIRISH MEKANIZMLARI.....	1188
Tuychiyev Abduraxmon G'ofurovich	
AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA EKSPORT LOGISTIKASI VA TA'MINOT ZANJIRINI OPTIMALLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI	1193
No'monov Otabek O'rmonjon o'g'li	
QURILISH MATERIALLARI KORXONALARIDA INQIROZ SHAKLLANISHIGA MAKROIQTISODIY VA TARMOQ OMILLARINING TA'SIRI.....	1198
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
5LP LINTERIDAGI CHIGIT ARALASHTIRGICHNI MODERNIZATSIYA QILISH BO'YICHA BAJARILGAN ISHLARNING TAHLILI VA TADQIQOT YO'NALISHLARINI BELGILASH	1204
Nazirov Raxmatjon Rasulovich, Karimov Maxmud Raxmatovich, Abduqahorov No'monbek Oybek o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGIDA BUG'DOY YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNING MAKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARGA TA'SIRI	1209
Azamqulov Nurbek Ulug'bek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT XARAJATLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	1215
Fayziyev Rabim Alikulovich, Tohirova Zarifa Shuhrat qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1221
Ajibayeva Raiiya Maxsutovna	

CHAKANA SAVDO TARMOG'INING MILLIY IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	1225
G'aybullayev Sarvar O'ktam o'g'li	
MEHNAT BOZORI STRUKTURASI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	1232
Soatmo'minova Zarnigor Olimjon qizi	
KORXONALAR AUDITIDA BLOKCHEYN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	1237
Tuyinov Botir Ismatovich	
THE ROLE OF NATIONAL MENTALITY AND VALUES IN INSTITUTIONAL TRANSFORMATION PROCESSES.....	1243
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ HR-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПЛАТФОРМ: ВЫЗОВЫ И РЕШЕНИЯ.....	1250
Амирджанова Ситора Сунатовна, Шаюсупова Наргиза Тургуновна, Исомухаммедов Исроил Исомухаммадович, Урозбоев Хайрулла Муродбойевич, Маматкулов Хумоюн Бобирович	
HUDUDLARNING MOLIYAVIY MUSTAQILLIGINI OSHIRISH VA MAHALLIY BOSHQARUV VAKOLATLARINI KENGAYTIRISHNING IJTIMOY-IQTISODIY SAMARADORLIGI: STATISTIK VA EKONOMETRIK TAHLIL	1255
Sharipov Abror Komilovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM VA MEHMONXONA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION SIYOSAT	1260
Shokirov Firdavsbek Ulug'bekovich	
HUDUDIY RIVOJLANISHNI BAHOLASH METODOLOGIYASINING ILMIY MUAMMOLARI	1265
Sattorov Sanjar Abdumurodovich	
TRANSPORT TIZIMIDA YO'LOVCHI TASHISHNI TASHKIL ETISHNING ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	1271
Sevara Aytieva Allaberdiyevna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA LIKVIDLIKNI QOPLASH ME'YORI (LCR) DINAMIKASI VA LIKVIDLIK BOSHQARUVI SAMARADORLIGI	1279
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN CHAKANA BANK XIZMATLARINI KO'RSATISHNING JORIY HOLATI TAHLILI	1286
Xikmetov Nodirbek Ikromovich	
O'ZBEKISTONDA TARIXIY-MADANIY TURIZM DESTINATSIYALARINING HUDUDIY RIVOJLANISHI VA SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	1293
Ibroximov Nodirbek	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLINI IJTIMOY TA'MINOTINI TARTIBGA SOLISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI.....	1299
Xusanov Baxodir Sheraliyevich	
QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	1302
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA SUG'URTA XIZMATLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK TAHLILI.....	1306
Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS AND CURRENT STATE OF INVESTMENTS IN HUMAN CAPITAL IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	1310
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
MANAGEMENT SYSTEM TRANSFORMATION AS A STRATEGIC DRIVER OF SUSTAINABLE PRODUCTION EFFICIENCY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES	1317
Kodirov Bekzod Khomidjonovich	

O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISH SHAROITIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARINI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	1322
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA INNOVATSION MEXANIZMLARI	1327
Ergashev Muhibbek Aslam o'g'li	
MINTAQANING TURISTIK VA DAM OLISH MAJMUASINI RIVOJLANTIRISHNI BOSHQARISH.....	1332
Q.A. Musaxanov	
CHORVACHILIK INFIRATUZILMASI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH	1336
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ТУРИЗМА И ВОЗМОЖНОСТЬ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	1340
Усманова Диялфруз Каршиевна	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI KENGAYTIRISHDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINING METODOLOGIK ASOSLARI.....	1344
Sharopov Dilshodjon Raxmatullayevich	

MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI KENGAYTIRISHDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINING METODOLOGIK ASOSLARI

Sharopov Dilshodjon Raxmatullayevich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mahalliy budjet daromadlar bazasini kengaytirishda soliq ma'muriyatchiligining metodologik asoslari kompleks tarzda tadqiq etilgan. Jumladan, soliq ma'muriyatchiligining nazariy-metodologik jihatlari, uning amaldagi holati va samaradorligi tahlil qilingan. Shuningdek, mahalliy budjet daromadlarini oshirishda soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari aniqlangan. Xorijiy mamlakatlar tajribasi o'rganilib, milliy amaliyotga mos ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: mahalliy budjet, budjet daromadlari, soliq ma'muriyatchiligi, soliq tushumlari, daromad bazasi, metodologiya, samaradorlik, soliq siyosati, xorijiy tajriba

Аннотация. Комплексно исследуются методологические основы налогового администрирования в процессе расширения доходной базы местных бюджетов. Рассматриваются теоретико-методологические аспекты налогового администрирования, анализируется его текущее состояние и эффективность. Определены приоритетные направления совершенствования налогового администрирования в целях увеличения доходов местных бюджетов. На основе изучения зарубежного опыта разработаны научно-практические рекомендации, адаптированные к национальной практике.

Ключевые слова: местный бюджет, доходы бюджета, налоговое администрирование, налоговые поступления, доходная база, методология, эффективность, налоговая политика, зарубежный опыт

Annotation. This study comprehensively examines the methodological foundations of tax administration in expanding the revenue base of local budgets. It analyzes the theoretical and methodological aspects of tax administration, as well as its current state and effectiveness. The research identifies priority directions for improving tax administration to increase local budget revenues. Based on international experience, scientific and practical recommendations adapted to national conditions are proposed.

Keywords: local budget, budget revenues, tax administration, tax revenues, revenue base, methodology, efficiency, tax policy, international experience

KIRISH

Hozirgi global iqtisodiy beqarorlik, xalqaro moliyaviy oqimlarning o'zgaruvchanligi va fiskal siyosatga qo'yilayotgan yangi talablar sharoitida mahalliy budjetlarning moliyaviy mustaqilligini ta'minlash masalasi nafaqat iqtisodiy, balki institutsional va ijtimoiy ahamiyatga ham ega bo'lib bormoqda. Ayniqsa, markazlashgan moliyaviy resurslarga yuqori darajada qaramlik hududlarning ichki imkoniyatlaridan to'liq foydalanmaslikka olib keladi. Shu bois hududiy iqtisodiy salohiyatni ishga solish, ichki daromad manbalarini safarbar etish va fiskal barqarorlikni ta'minlash bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Mahalliy budjetlar hududiy rivojlanishning moliyaviy tayanchi sifatida nafaqat infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish, balki aholi turmush darajasini oshirish, ijtimoiy xizmatlar sifatini yaxshilash va iqtisodiy faollikni rag'batlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Biroq mavjud amaliyot shuni ko'rsatadiki, ko'plab hududlarda daromad bazasining yetarli darajada shakllanmaganligi, soliqqa tortish bazasining torligi va soliq yig'imlarining past samaradorligi ushbu tizimning barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu esa, o'z navbatida, mahalliy budjetlarning transferlarga qaramligini kuchaytiradi.

Mazkur muammolarni bartaraf etishda soliq ma'muriyatchiligi alohida o'rin tutadi. Chunki soliq ma'muriyatchiligi — bu shunchaki fiskal tushumlarni yig'ish vositasi emas, balki soliq siyosatini amaliyotga joriy etuvchi, iqtisodiy subyektlar bilan davlat o'rtasidagi moliyaviy munosabatlarni tartibga soluvchi murakkab tizimdir. Uning samaradorligi esa soliq bazasini aniqlash, soliq to'lovchilarni qamrab olish darajasi, soliq intizomini ta'minlash, yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish kabi omillar bilan chambarchas bog'liqdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mahalliy budjet daromadlar bazasini kengaytirish va soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish masalalari zamonaviy iqtisodiy tadqiqotlarda muhim o'rin tutadi. Ushbu yo'nalishdagi ilmiy ishlar tahlili shuni ko'rsatadiki, soliq ma'muriyatchiligining samaradorligi budjet daromadlarini shakllantirishda hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi.

Xorijiy olimlardan Richard Bird va Roy Bahl mahalliy budjetlarni shakllantirishda soliq tizimi va ma'muriyatchiligining o'zaro bog'liqligini asoslab bergan [1]. Ularning tadqiqotlarida mahalliy darajada soliq tushumlarini oshirish uchun soliq bazasini kengaytirish va ma'muriy mexanizmlarni soddalashtirish zarurligi ta'kidlanadi.

Shuningdek, Vito Tanzi tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda soliq ma'muriyatchiligining institutsional asoslari va uning davlat moliyasi barqarorligiga ta'siri keng yoritilgan [2]. Uning fikricha, samarali soliq ma'muriyatchiligi yuqori darajadagi soliq intizomi va shaffoflikni ta'minlaydi.

Xalqaro tashkilotlar, jumladan International Monetary Fund va World Bank tomonidan tayyorlangan hisobotlarda soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari sifatida raqamlashtirish, riskka asoslangan nazorat tizimini joriy etish va ma'lumotlar almashinuvini kuchaytirish kabi omillar ko'rsatilgan [3].

MDH va milliy iqtisodiy adabiyotlarda ham mazkur masalaga alohida e'tibor qaratilgan. Xususan, mahalliy tadqiqotchilar soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish orqali mahalliy budjet daromadlarini oshirish, soliq yukini optimallashtirish va yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish mumkinligini ta'kidlaydilar.

PhD U. Tulakovning fikricha, O'zbekistonda ko'chmas mulk soliqlarida asosiy muammo kadastr va bozor qiymatlari o'rtasidagi katta tafovut ekanligini ko'rsatadi. U baholash uslubiyatini yangilash, ommaviy baholash va qiymatlarni indeksatsiya qilishni joriy etishni taklif qiladi [4]. Shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalaridan, jumladan, geografik axborot tizimlari va elektron kadastr bazasidan foydalanish orqali ma'lumotlarni integratsiyalash zarurligini ta'kidlaydi. Bu usullar mahalliy budjet daromadlarini oshirish va soliq adolatini mustahkamlashga xizmat qiladi, degan xulosaga keladi.

Mahalliy olimlar I. Niyazmetov, S. Voronin, B. Qoraboev va D. Ugaylarning ilmiy tadqiqotlarida O'zbekistonda mol-mulk va yer soliqlarini yagona yondashuv asosida modernizatsiya qilish zarurligi ta'kidlanadi. Ular soliq bazasini bozor qiymatlariga yaqinlashtirish, yillik qayta baholash tizimini joriy etish va tariflarni tabaqalashtirishni taklif etadilar. Qoraboev soliq imtiyozlarini tartibga solish, shikoyat qilish mexanizmlarini yaratish hamda ochiqlik va shaffoflikni ta'minlash muhimligini qayd etadi [5]. Ularning takliflari amaliy tajriba loyihalari asosida sinovdan o'tkazilishi lozimligi ham ta'kidlanadi.

So'nggi yillarda raqamli iqtisodiyot sharoitida soliq ma'muriyatchiligini transformatsiya qilish masalasi alohida tadqiqot obyektiga aylandi. Bu borada elektron soliq xizmatlari, onlayn nazorat tizimlari va katta ma'lumotlar (Big Data) tahlilidan foydalanish orqali soliq tushumlarini samarali boshqarish imkoniyatlari kengaymoqda.

Shu bilan birga, tahlillar shuni ko'rsatadiki, mahalliy budjetlar daromad bazasini kengaytirishda soliq ma'muriyatchiligining aynan metodologik asoslarini kompleks tadqiq etishga bag'ishlangan ilmiy ishlar yetarli darajada emas. Bu esa mazkur mavzuning dolzarbligi va ilmiy ahamiyatini yanada oshiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada mantiqiy abstraksiya, tizimli tahlil, induksiya va deduksiya hamda statistik tahlil usullaridan keng foydalanilgan bo'lib, tadqiqot jarayonida foydalanilgan nazariy hamda statistik materiallarning ishonchligi vakolatli tashkilotlar tomonidan tasdiqlanganligi bilan izohlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mahalliy budjet daromadlar bazasini kengaytirishda soliq ma'muriyatchiligining samaradorligini baholash ushbu tadqiqotning markaziy masalalaridan biri hisoblanadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mahalliy budjetlar daromadlarining asosiy qismi soliq tushumlari hissasiga to'g'ri keladi va ularning hajmi bevosita soliq ma'muriyatchiligi sifatiga bog'liq.

Olib borilgan tahlillar natijasida aniqlandiki, amaldagi soliq ma'muriyatchiligi tizimida quyidagi muammolar mavjud:

- soliq bazasining to'liq qamrab olinmaganligi;
- norasmiy iqtisodiyot ulushining yuqoriligi;
- soliq ma'muriyatchiligi jarayonlarida raqamli texnologiyalardan yetarli darajada foydalanilmayotganligi;
- soliq nazoratining samaradorligi pastligi va riskka asoslangan yondashuvlarning cheklanganligi.

Statistik va qiyosiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, soliq ma'muriyatchiligini raqamlashtirish darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlarda mahalliy budjet daromadlari barqaror o'sish tendensiyasiga ega. Xususan, elektron soliq xizmatlari, avtomatlashtirilgan hisob-kitob tizimlari va ma'lumotlar integratsiyasi soliq tushumlarini oshirishga xizmat qilmoqda.

Tadqiqot davomida soliq ma'muriyatchiligining samaradorligi va mahalliy budjet daromadlari o'rtasidagi bog'liqlik shartli ravishda quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'lishi aniqlandi:

- soliq ma'muriyatchiligining shaffofligi oshgan sari soliq intizomi mustahkamlanadi;
- ma'muriy xarajatlar kamaygani sari soliq tushumlarining samaradorligi ortadi;
- raqamli texnologiyalar joriy etilgani sari soliq bazasi kengayadi va yashirin iqtisodiyot qisqaradi.

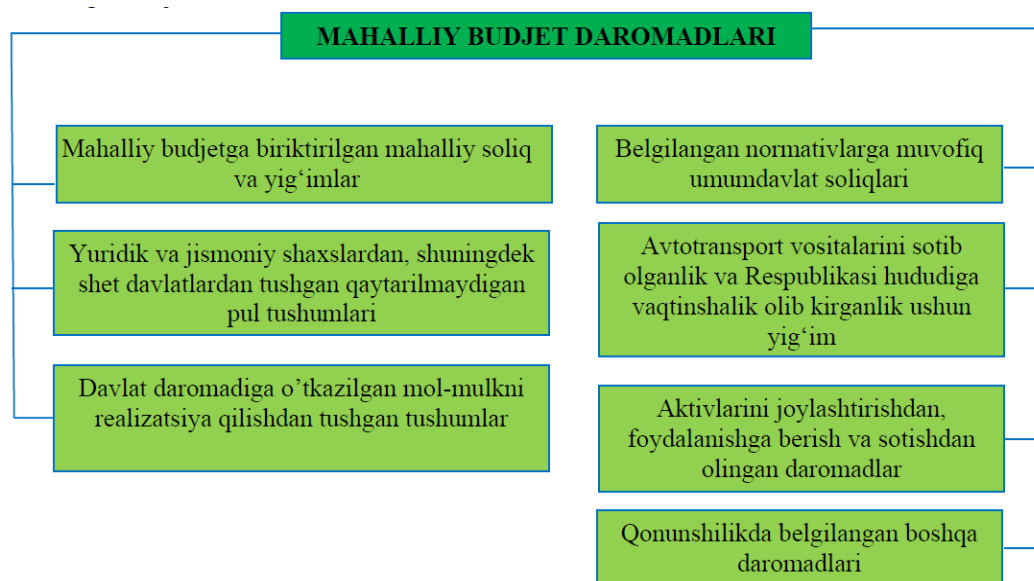
Shuningdek, ekonometrik yondashuv elementlari asosida o'tkazilgan tahlil natijalari soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish ko'rsatkichlari (raqamlashtirish darajasi, nazorat samaradorligi, xizmat ko'rsatish sifati) bilan mahalliy budjet daromadlari o'sishi o'rtasida musbat korrelyatsiya mavjudligini ko'rsatdi.

Mahalliy budjet mavqeini yanada oshirish hukumatning budjet siyosati samaradorligini oshirishga xizmat qiladigan muhim omillardan biridir.

Bu yo'nalishdagi ishlarning davomi sifatida Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2016-yil 14-dekabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz" nomli nutqida yana bir muhim vazifa — kichik biznes va tadbirkorlik sohasini qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish ekani alohida ta'kidlangan. Ushbu nutqda mamlakat iqtisodiy qudratini mustahkamlash, tinchlik va barqarorlikni ta'minlash, ijtimoiy totuvlikni kuchaytirish hamda ushbu soha ulushini oshirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish zarurligi qayd etilgan.

Xususan, tadbirkorlikni rivojlantirishga to'sqinlik qilish davlat siyosatiga zid deb baholanishi, shuningdek "xalq boy bo'lsa, davlat ham boy va qudratli bo'ladi" degan tamoyil ilgari surilgani ham bejiz emas.

Kichik biznes va tadbirkorlik sohalari rivojlangan sari, avvalo, aholi bandligi ta'minlanadi va xo'jalik yurituvchi subyektlar tomonidan to'lanadigan soliqlar hisobiga budjet daromadlari ortadi.

1-rasm. Mahalliy budjet daromadlarining guruhlanishi¹

Mahalliy budjetning davlat budjet siyosatidagi tutgan o'rni mahalliy budjet daromadlarini tashkil etish hamda uning tarkibini belgilashda moliyaviy asos hisoblanadi.

Mahalliy budjet daromadlarini oshirishda soliq bazasini kengaytirish va soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish masalalari bo'yicha ishlab chiqilgan taklif va tavsiyalar asosida quyidagi natijalarga erishilgan:

– jismoniy shaxslarning mol-mulkidan olinadigan soliq va yer solig'i stavkalariga nisbatan 0,7 dan 1,3 gacha pasaytiruvchi va oshiruvchi koeffitsiyentlarni qo'llash huquqini berish taklifi amaliyotga joriy etilib, Soliq kodeksining 437-moddasi hamda 2022-yil 30-dekabrda O'RQ-812-sonli Qonunda o'z aksini topgan. Natijada hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasiga qarab differensial soliq stavkalarini qo'llash imkoniyati yaratilgan va 2023-yilda yer solig'i bo'yicha qo'shimcha 89,6 mlrd so'm tushum ta'minlangan;

– jismoniy shaxslar mulkidagi yashash uchun mo'ljallanmagan ko'chmas mulk ob'ektlari joylashgan yer uchastkalari yuridik shaxslarga ijaraga berilganda, ushbu yerlar uchun yuridik shaxslar stavkasi asosida soliq undirish tizimi joriy etilgan. Natijada tijorat maqsadida foydalanilayotgan yerlar bo'yicha davlat budjeti uchun barqaror daromad manbai shakllangan;

– ko'chmas mulk uchun eng kam soliq qiymatlarini hududlarning rivojlanish darajasiga qarab differensiallashtirish (rivojlangan hududlar — 1,0; o'rtacha — 0,7–0,9; kam rivojlangan — 0,5–0,7) tizimi Soliq kodeksining 412-moddasiga kiritilgan o'zgartirishlar asosida joriy etilgan. Bu esa kam rivojlangan hududlarda soliq yukini kamaytirib, tadbirkorlikni rag'batlantirishga xizmat qilgan;

– bino va inshootlarning soliq bazasini bozor qiymatiga yaqinlashtirish maqsadida 1 kvadrat metr uchun minimal qiymatlar (Toshkent shahri — 3 mln so'm, viloyat markazlari — 2 mln so'm, boshqa hududlar — 1,2 mln so'm)

1 O'zbekiston Respublikasi Byudjet kodeksi asosida muallif tomonidan tuzilgan.

belgilangan. Natijada mol-mulk solig'i tushumlarining barqarorligi va hajmi oshgan;

– yuk ko'tarish quvvati 10 tonnadan yuqori bo'lgan transport vositalari uchun kunlik 50 000–150 000 so'm miqdorida yig'im joriy etilgan. Bu orqali mahalliy budjetlar uchun qo'shimcha moliyaviy manba shakllantirilgan.

Mahalliy budjetlarning moliyaviy mustaqilligini ta'minlash uchun ularning daromad bazasini mustahkamlash zarur. Buning uchun mahalliy boshqaruv organlarini iqtisodiy bazani rivojlantirishga va hududlarga investitsiya jalb qilishga rag'batlantirish lozim. Bu esa soliq tushumlarining ortishiga olib keladi.

Shuningdek, mahalliy soliq va boshqa majburiy to'lovlar tasdiqlangan normativlarga muvofiq Qoraqalpog'iston Respublikasi budjeti, viloyatlar, Toshkent shahri hamda tuman va shahar budjetlari o'rtasida qayta taqsimlanadi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida mahalliy budjetlarga bo'lgan e'tibor ortib bormoqda. Ularni qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari kengayib borayotgan bo'lsa-da, mahalliy budjet xarajatlarining oshishi fonida daromadlar barqarorligini ta'minlash bilan bog'liq muammolar ham yuzaga kelmoqda.

Shuningdek, Shavkat Mirziyoyev tomonidan qabul qilingan 2020-yil 3-dekabrda PF-6121-son Farmonda yer va mol-mulkni soliqqa tortishni takomillashtirish, baholashning zamonaviy usullarini joriy etish hamda mahalliy hokimiyat organlari mustaqilligini oshirish vazifalari belgilangan.

Ushbu vazifalarning amalga oshirilishi hududlarda mahalliy budjet daromadlari bazasini kengaytirish va soliq undirish mexanizmlarini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Har yili davlat budjeti parametrlarini belgilashda viloyatlar uchun umumdavlat soliqlari bo'yicha ajratmalar me'yorlari belgilanadi. Biroq ushbu me'yorlarning tez-tez o'zgarishi hududlar o'rtasida daromadlarni qayta taqsimlashni kuchaytiradi va mahalliy hokimliklarning soliq bazasini kengaytirishga bo'lgan rag'batini pasaytiradi.

Bu esa hududlarni uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish dasturlarini ishlab chiqish imkoniyatlarini cheklaydi. Shu bois mahalliy budjet mavqeini oshirish davlat budjet siyosati samaradorligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

1-jadval

O'zbekiston Respublikasining mahalliy budjet daromadlarining 2018-2025-yillardagi dinamikasi tahlili²²

Ko'rsatkichlar	Yillar (mlrd.so'm)							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Davlat budjet daromadlari	79 099	112 165	132 938	164 799	201 864	231 721	274 423	359 775
Davlat budjeti xarajatlari	79 736	118 009	144 143	188 257	236 692	281 097	310 926	383 928
Respublika budjeti daromadlari	56 155	77 031	105 236	129 626	154 474	176 182	217 398	288 508
Respublika budjeti xarajatlari	43 700	65 959	96 952	122 723	147 904	179 357	224 114	274 724
Mahalliy budjet daromadlari	22 944	35 134	27 702	35 173	47 390	55 539	57 025	71 267
<i>Ulushi %</i>	<i>40,9%</i>	<i>45,6%</i>	<i>26,3%</i>	<i>27,1%</i>	<i>30,7%</i>	<i>31,5%</i>	<i>26,2%</i>	<i>24,7%</i>
Mahalliy budjet xarajatlari	36 036	52 050	47 191	65 534	88 787	101 741	86 812	109 204
<i>Ulushi %</i>	<i>82,5%</i>	<i>78,9%</i>	<i>48,7%</i>	<i>53,4%</i>	<i>60,0%</i>	<i>56,7%</i>	<i>38,7%</i>	<i>39,8%</i>
Yuqori budjetdan olingan transfert miqdori	13 091	16 915	19 488	30 361	41 397	46 012	16 837	18 462
<i>Ulushi %</i>	<i>30,0%</i>	<i>25,6%</i>	20,1%	24,7%	28,0%	25,7%	7,5%	6,7%

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, O'zbekiston Respublikasi davlat budjeti daromadlari keyingi yillarda izchil ravishda o'sib borgan. Shu bilan birga, mahalliy budjet daromadlari davlat budjeti daromadlariga nisbatan ancha tez sur'atlarda oshgan. Jumladan, 2018-yilda mahalliy budjet daromadlari 22 944 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2019-

2 ² O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi ma'lumotlari, normativ-huquqiy hujjatlar hamda ilmiy adabiyotlar asosida muallif tomonidan tuzilgan.

yilda bu ko'rsatkich 35 134 mlrd so'mga yetib, davlat budjeti daromadlarining 45,6 foizini tashkil qilgan.

Biroq, shunga qaramay, mahalliy budjet daromadlarining davlat budjetidagi salmog'i Respublika budjeti salmog'iga nisbatan pastligicha qolmoqda. Masalan, 2021-yilda ushbu ko'rsatkich 35 173,0 mlrd so'mni tashkil etib, jami davlat budjeti daromadlarining 27,5 foiziga teng bo'lgan. 2022-yilda esa bu ko'rsatkich 47 390,3 mlrd so'mni tashkil etib, jami davlat budjeti daromadlarining 31,9 foiziga yetgan.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, 2019–2022-yillar davomida pandemiya ta'siri natijasida ayrim davrlarda daromadlar o'sish sur'atlari pasaygan. Shunga qaramay, 2023-yilda davlat budjeti daromadlari 184 509,0 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, mahalliy budjetlarga 55 728,9 mlrd so'm mablag' undirilgan. Natijada ushbu ko'rsatkich davlat budjeti daromadlariga nisbatan 30,2 foizni tashkil etib, ijobiy natijalar qayd etilgan. Bu holat mahalliy budjet daromad bazasining mustahkamlanishi va undirish mexanizmlarining takomillashgani bilan izohlanadi.

Mahalliy budjetning asosiy daromad manbalari sifatida mahalliy soliq va yig'imlar muhim o'rin tutadi. Ular mahalliy budjet daromadlarining o'sishiga mutanosib ravishda takomillashtirilib borilmoqda. Bozor munosabatlariga o'tish jarayonida amalga oshirilgan islohotlar ham mahalliy budjet daromad bazasini mustahkamlashga qaratilgan.

Mahalliy soliq va yig'imlar joriy etilgan davrdan boshlab ularning tarkibida nafaqat miqdoriy, balki sifat jihatdan ham sezilarli o'zgarishlar yuz berdi. Bugungi kunda ularning yangi turlari joriy etilib, amaliyotda samarali qo'llanilmoqda.

Shu bilan birga, mahalliy budjet daromadlari mahalliy xarajatlarni to'liq qoplash uchun yetarli emasligi muammosi saqlanib qolmoqda. Shu sababli umumdavlat soliqlaridan ajratmalar va byudjetlararo transfertlar tizimi amal qilmoqda.

Umumdavlat soliqlarining mahalliy budjetlarga taqsimlanish me'yorlari hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasi, daromad va xarajatlar o'rtasidagi nomutanosiblikdan kelib chiqib belgilanadi.

Mahalliy budjetlarni samarali boshqarishning muhim vazifalaridan biri hududlarning iqtisodiy salohiyati va ijtimoiy ehtiyojlarini budjet resurslari bilan muvozanatlashdir. Bu esa budjetlararo munosabatlarni takomillashtirishni talab etadi.

Hududning budjet tizimidagi o'rni uning daromad va xarajatlar tarkibining muvozanatli bo'lishi, iqtisodiyotdagi ulushi, aholi dinamikasi va boshqa makroiqtisodiy omillarga bog'liq.

Mahalliy budjet daromadlariga tartibga soluvchi soliqlardan ham tushumlar kelib tushadi. Ular umumdavlat soliqlarining ma'lum ulushini hududlarga ajratish orqali shakllanadi.

Mahalliy soliq va yig'imlarning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- mahalliy ehtiyojlarni moliyalashtirishga yo'naltiriladi;
- mahalliy hokimiyat organlari tomonidan boshqariladi;
- respublika qonunchiligi bilan tartibga solinadi.

Shuningdek, mahalliy soliq va yig'imlar belgilanishiga ko'ra ikki guruhga bo'linadi:

respublika darajasida joriy etiladigan;

mahalliy hokimiyat organlari tomonidan joriy etiladigan soliqlar.

Mahalliy budjetlarning moliyaviy barqarorligini baholashda "o'z daromad bazasi bilan ta'minlanganlik" ko'rsatkichi muhim ahamiyatga ega. Shu asosda budjetlar donor (ortiqcha mablag'ga ega) va resipiyent (transfertga muhtoj) turlarga ajratiladi.

Budjet tizimida daromad va xarajatlarning taqsimlanishi vertikal va gorizontallik nomutanosibliklarni keltirib chiqarishi mumkin.

– Vertikal nomutanosiblik — mahalliy budjet xarajatlarining o'z daromadlaridan oshib ketishidir;

– Gorizontallik nomutanosiblik — hududlar o'rtasida daromad va xarajatlar notekis taqsimlanishidir.

Mazkur nomutanosibliklarni bartaraf etish uchun davlat tomonidan subvensiyalar, subsidiyalar va byudjetlararo transfertlar qo'llaniladi.

Bugungi kunda Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri budjet daromadlarida transfertlarning ulushi yuqoriligicha qolmoqda. Shu sababli ularning ulushini bosqichma-bosqich kamaytirish zarur.

Respublika budjetidan hududlarga ajratilgan transfertlar hajmi quyidagicha o'sib borgan:

2018-yil — 13 091 mlrd so'm,

2019-yil — 16 915 mlrd so'm,

2020-yil — 19 487,8 mlrd so'm,

2021-yil — 30 361,5 mlrd so'm,

2022-yil — 41 397,2 mlrd so'm,

2023-yil — 46 011,7 mlrd so'm,

2024-yil — 16 837 mlrd so'm,

2025-yil — 18 462 mlrd so'm.

2-jadval

Hududlar mahalliy budjetiga 2018-2025-yillar davomida respublika budjetidan ajratilgan tartibga soluvchi budjetlararo transfertlar to'g'risida ma'lumot (mlrd. so'm)³³

Hududlar nomi	2023-yil			2024-yil			2025-yil		
	Daromad	Xarajat	Transfert	Daromad	Xarajat	Transfert	Daromad	Xarajat	Transfert
Qoraqalpog'iston Res.	2 844	6 806	3 962	2 933	5 638	2 078	3 333	6 723	2 223
Andijon viloyati	3 931	8 137	4 206	3 782	6 757	1 914	4 836	8 402	2 180
Buxoro viloyati	3 877	5 968	2 092	3 899	5 348	361	4 597	6 677	694
Jizzax viloyati	2 228	4 646	2 418	2 151	3 847	889	2 605	5 137	1 103
Qashqadaryo viloyati	4 608	10 519	5 912	4 573	6 586	927	5 427	8 193	974
Navoiy viloyati	3 039	4 046	1 007	2 690	3 803	183	3 706	4 744	93
Namangan viloyati	3 517	8 114	4 597	3 391	5 983	1 984	4 157	7 539	2 228
Samarqand viloyati	5 100	8 779	3 678	5 313	7 679	1 589	6 483	9 896	2 093
Surxondaryo viloyati	3 043	7 944	4 901	2 989	5 542	1 833	3 535	6 724	2 062
Sirdaryo viloyati	1 390	3 148	1 757	1 528	2 752	902	1 929	4 400	812
Toshkent viloyati	6 024	7 770	1 746	5 448	7 042	517	7 378	8 729	263
Farg'ona viloyati	5 169	9 890	4 721	5 274	8 132	1 944	6 382	10 775	2 144
Xorazm viloyati	2 741	5 610	2 869	2 877	4 691	1 204	3 413	5 714	1 331
Toshkent shahar	8 218	10 364	2 146	10 177	13 013	514	13 486	15 551	262
JAMI	55 729	101 741	46 012	57 025	86 812	16 837	71 267	109 204	18 462

2023–2025-yillarda O'zbekiston hududlari kesimida mahalliy budjet ko'rsatkichlari ijobiy o'sish dinamikasini namoyon etmoqda. 2023-yilda jami daromadlar 55 729 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2025-yilga kelib 71 267 mlrd so'mga yetib, sezilarli darajada oshgan.

Shu bilan birga, xarajatlar hajmi ham ortib, 101 741 mlrd so'mdan 109 204 mlrd so'mga ko'tarilgan. Transfertlar hajmi 2023-yildagi 46 012 mlrd so'mdan 2024-yilda keskin kamayib, 16 837 mlrd so'mni tashkil etgan, bu esa hududlarning moliyaviy mustaqilligi oshganidan dalolat beradi.

2025-yilda esa transfertlar hajmi biroz ortib, 18 462 mlrd so'mga yetgan bo'lsa-da, umumiy tendensiyada pasayish saqlanib qolgan. Ayniqsa, Toshkent shahri va yirik viloyatlarda daromadlarning yuqori sur'atlarda o'sishi hududlararo iqtisodiy tafovutlar mavjudligini ko'rsatmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mahalliy budjet daromadlar bazasini kengaytirishda soliq ma'muriyatchiligining metodologik asoslarini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Samarali soliq ma'muriyatchiligi soliq tushumlarini to'liq va o'z vaqtida safarbar etish, budjet barqarorligini ta'minlash hamda hududlarning moliyaviy mustaqilligini oshirishga xizmat qiladi.

3 ³ O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi ma'lumotlari, normativ-huquqiy hujjatlar hamda ilmiy adabiyotlar asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Shu munosabat bilan quyidagi ustuvor yoʻnalishlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- soliq maʼmuriyatchiligini raqamlashtirish va zamonaviy axborot texnologiyalarini keng joriy etish;
- soliq nazoratini riskka asoslangan yondashuvlar asosida tashkil etish;
- soliq toʻlovchilar bilan oʻzaro munosabatlarni soddalashtirish va shaffoflikni oshirish;
- soliq bazasini kengaytirishga qaratilgan institutsional islohotlarni amalga oshirish.

Xulosa qilib aytganda, soliq maʼmuriyatchiligining ilmiy asoslangan metodologik yondashuvlarini takomillashtirish mahalliy budjetlar daromadlarini barqaror oshirishning muhim omili hisoblanadi. Shu bois mazkur yoʻnalishda kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur.

Shuningdek, mahalliy budjetlarni balanslashtirish maqsadida soliq va boshqa daromad manbalarini turli darajadagi budjetlar oʻrtasida quyidagi tamoyillar asosida taqsimlash maqsadga muvofiq:

- daromadlarni taqsimlashning yagona tamoyil va yondashuvlar asosida amalga oshirilishi;
- budjet tizimi pogʻonalaridagi boʻgʻinlarning oʻz daromadlari xarajat vakolatlarini moliyalashtirishning asosiy manbai boʻlishi;
- soliq maʼmuriyatchiligi va soliq siyosatida daromad manbalarini oqilona taqsimlash tamoyillariga amal qilinishi;
- byudjetlararo tartibga soluvchi transfertlarni mahalliy budjetlar oʻrtasida aholi soni va budjet taʼminoti darajasidan kelib chiqib taqsimlash tizimini yoʻlga qoʻyish.

Davlat va hududiy budjetlar daromadlarini oshirish uchun qoʻshimcha zaxiralarni aniqlashda manfaatdor vazirlik va idoralar, shuningdek mahalliy davlat hokimiyati organlari bilan hamkorlikni yanada kengaytirish zarur.

Shuningdek, mol-mulk va yer soliqlarini hisoblashda koʻchmas mulk obyektlarini bozor qiymatiga yaqin boʻlgan kadastr qiymati asosida baholash tizimini bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022–2026-yillarga moʻljallangan Yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida” PF–60-son Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
2. Alt, C., Bahl, R., Baughman, M., Berney, R., Break, G., Brennan, G., et al. (2006). *[Title not specified]*.
3. Tanzi, V. (1998). Corruption around the world: Causes, consequences, scope, and cures. *IMF Staff Papers*, 45(4), 559–594.
4. International Monetary Fund (IMF). Official website: <https://www.imf.org>
5. World Bank. Official website: <https://www.worldbank.org>
6. Tulakov, U. T. (2021). Methodological aspects of strategizing the evaluation of land in the taxation of real estate on the basis of cadastre value. *Journal of Management Value & Ethics*, 22(4), 6–14.
7. Niyazmetov, I. M., Rakhmonov, A. S., & Otabekov, O. (2023). Economic growth and optimal tax burden: A case of Uzbekistan's economy. *Journal of Tax Reform*, 9(1), 47–63.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100